

Poletje vremenskih preobratov

Vreme in razmere v gorah v meteorološkem poletju 2007

✍ Miha Pavšek in Gregor Vertačnik

Nič ne bo narobe, če se te dni, ko se v naših gorah že bolj kot z jesenjo spogledujemo z zimo, ozremo na minulo poletje. Meteorološki trojček junij-avgust je zaznamovalo zelo spremenljivo vreme. Kljub temu pa je lahko vsak ljubitelj gora našel nekaj gorniških trenutkov zase. Zaradi že znanih toplotnih in snežnih razmer v obeh letnih časih – predhodnikih poletja – so se vrata visokogorja v letošnjem poletju odprla prej, kot smo vajeni. Resnici na

ljubo so prej presahnili tudi številni izvirki in studenci, ki nam blažijo vsakoletno poletno vročino.

Že na začetku poletja nas je razveselil modri mesec, saj smo imeli junija kar dve polni luni (1. in 30.), kar se zgodi le vsakih 32 mesecev. Kdor je obe noči opazoval luno v upanju, da bo videl njeno modro barvo, je bil seveda razočaran, saj je bila taka kot vedno. Zato pa so v teh nočeh nekaj posebnega z mesečino ob-

Nad Drežniškim kotom se spet nekaj »kuha«. Krn zadnje dni letošnjega avgusta

✉ Goran Jeglič

sijani gorski grebeni, ko se izza njih dvigne »botra« plimovanja. Takrat imamo opravka s tako imenovano lunino prevaro, eno od optičnih prevar, pri kateri je luna v tem položaju in tik pred zatonom za obzorje videti večja kot pa v svoji najvišji točki. Pustimo luno sanjačem in romantikom, teh je veliko tudi v našem vzpetem svetu (srečamo jih bolj redko, ker ubirajo stranpoti), in se vrnimo k enemu najtoplejših poletij doslej.

Zelo tople je bil junij, julija smo imeli daljše obdobje suhega in vročega vremena, precej poleten v primerjavi z minulima dvema letoma je bil tudi avgust. Šele zadnji poletni mesec so temperature padle na ustaljeno raven, s čimer je bil prekinjen rekorden enajstmesečni niz izrazito pretopljenih mesecev. Rekordno visokih temperatur poleti nismo zabeležili, se je pa julija temperatura precej približala do sedaj najvišjim vrednostim. Osrednji mesec meteorološkega poletja je izstopal predvsem po trajanju sončnega obsevanja. V zadnjih dveh desetletjih je povprečna temperatura tega letnega časa postopno vse višja in tudi letošnje poletje je sledilo temu trendu, seveda pa izjemno poletje 2003 ostaja daleč najbolj vroče doslej.

Prvi poletni mesec leta 2007 si bomo gotovo zapomnili po muhastem vremenu, ki je pokvarilo vtis nadpovprečno toplega meseca. Kljub nestanovitnosti s skoraj vsakodnevnim dežjem so bile večino dni temperature precej nad dolgoletnim povprečjem. V zadnji dekadi meseca sta si v enotedenskem presledku sledila vročinski in hladni val, oba kratke sape. Julij, klimatološko najtoplejši mesec, se tudi tokrat ni izneveril, zaznamovali pa so ga izjemni vremenski preobrati. Na začetku meseca se je ob obilnih padavinah močno ohladilo in pošteno zasne-

žilo visokogorje, predvsem Kamniško-Savinjske Alpe. V drugo, natančneje 10. julija, pa je bilo snega le za vzorec. Sredi meseca je nastopilo v letošnjem poletju edino daljše obdobje ustaljenega vremena. Osem zaporednih dni smo imeli sonca in gorkote na pretek; na višku vročinskega vala je bil temperaturni odklon od 6 do 8 °C. Zadnji julijski dnevi so bili spet bolj spremenljivi. Avgust – tradicionalni mesec visoke planinske sezone – nam žal ni prinesel dlje časa trajajočega ustaljenega vremena, temveč stalne sončno-tople in deževno-hladne vremenske preobrate in je minil brez temperaturnih viškov. Letošnje poletje je bilo glede na potek povprečnih mesečnih temperatur podobno lansnemu. Junij je bil spet bistveno toplejši od klimatološkega povprečja in tudi julijski odklon je bil kljub trem močnim ohladi-tvam višji od povprečja v obdobju 1971–2000.

Skupna količina padavin je bila večinoma blizu povprečja, le na Vojskem je v treh presu-hih mesecih padlo zgolj dve tretjini statistično pričakovanih padavin. Večinoma presuhemu juniju je sledil povprečno namočen julij, avgust pa je bil nadpovprečno moker predvsem v Kamniško-Savinjskih Alpah, v Vzhodnih Karavan-kah in na Pohorju. V hribovjih zahodne Slove-nije so bile padavine precej bolj skope. Sonca je primanjkovalo junija in avgusta, ponekod najbolj sončen julij zadnjih desetletij pa je ves omenjeni primanjkljaj uspešno izničil. Poletje po sončnem vremenu tako ni bistveno odstopalo od dolgoletnega povprečja. Zanimivo je, da je bilo pogosto lepše vreme prav ob koncih tedna, kar se pozna tudi pri številu nočitev v najbolj obiskanih planinskih kočah. Možnosti, da bi se to v prihodnje še kdaj ponovilo, pa ni prav veliko, vsaj če sodimo po Murphyjevih zakonih.

Povprečna temperatura (v °C) in količina padavin (v mm) poleti 2007 ter primerjava z dolgoletnim klimatskim povprečjem 1971–2000

Merilna postaja (nadmorska višina)	Povprečna T	Odklon T	Padavine	Indeks padavin glede na povprečje 1971-2000
Rateče (864 m)	16,3	1,1	468	107
Planina pod Golico (970 m)	15,5	0,8	457	95
Vojsko (1067 m)	15,6	0,9	339	66
Vogel (1535 m)	13,0	0,6	624	96
Krvavec (1740 m)	12,0	1,4	417	92
Kredarica (2514 m)	6,6	1,3	736	117

Vir podatkov: ARSO

Bo vreme popoldne še zdržalo? Mladi planinci pod Lipnico (2418 m) konec julija

 Miha Pavšek

Za konec si oglejmo še nekaj »rumenih« značilnosti letošnjega poletja. Zimski sneg na Kredarici najpogosteje skopni v zadnji dekadi junija, letos pa je uradno skopnel že 5., kar se je v zadnjih treh desetletjih primerilo le še leta 2003. Še bolj zanimivo je, da je bilo ob istem času med letoma 1973 in 1992 tam le enkrat manj kot meter snega, med letoma 1993 in 2007 pa se je to zgodilo devetkrat. Podobno je s prisotnostjo snežne odeje konec junija. Po letu 1992 smo jo imeli le trikrat, dve desetletji prej pa dvanajstkrat. 5. julija so na Kredarici izmerili 15 cm debelo snežno odejo, s čimer je bil presežen dosedanja julijski rekord, 17. pa je maksimalni termometer na naši najvišji meteorološki postaji pokazal 18,2 °C oziroma enajsto najvišjo izmerjeno vrednost. Isti vročinski val je prinesel Ratečam sedem zaporednih vročih dni z najvišjo dnevno temperaturo nad 30 °C. Če je bilo to še pred desetletji precej nenava-

dno, je postalo v zadnji dekadi skorajda že sestavni del vsakega poletja.

Očitno se bomo morali v prihodnje tudi v gorah sprijazniti s pogostejšim skrajnim vremenskim dogajanjem. Nevihtam, mrazu, močnemu vetru in vročini se vse bolj pridružuje tudi padajoče kamenje, ki je posledica vse bolj številnih dnevnih temperaturnih prehodov pod in nad ledišče, kar je bilo moč opaziti na mnogih planinskih poteh tudi to poletje. Ob razumevanju naravnih pojavov, procesov in oblik je na dlani, da bomo morali v prihodnje poleti v gore še bolje vremensko obveščeni in osveščeni. Na planinskih poteh, ki potekajo v stenah ali pod njimi, bo morala zato čelada postati naša letošnja spremljevalka. Glede na to, kaj vse se je zgodilo ob vznožju nekaterih hribov in gora v prvem jesenskem mesecu, pa je bilo meteorološko poletje 2007 prav »miroljubno«.